

Xalqaro Biznes

Xalqaro Nordik Universiteti
O'qituvchi: Xusanova.G.S

2023

Xalqaro Raqobatning asosiy omillari

Xalqaro mehnat taqsimoti (XMT) tushunchasi

Ixtisoslashuv jarayoni

Raqobat turlari va xususiyatlari

Xalqaro raqobatning asosiy omillari

“

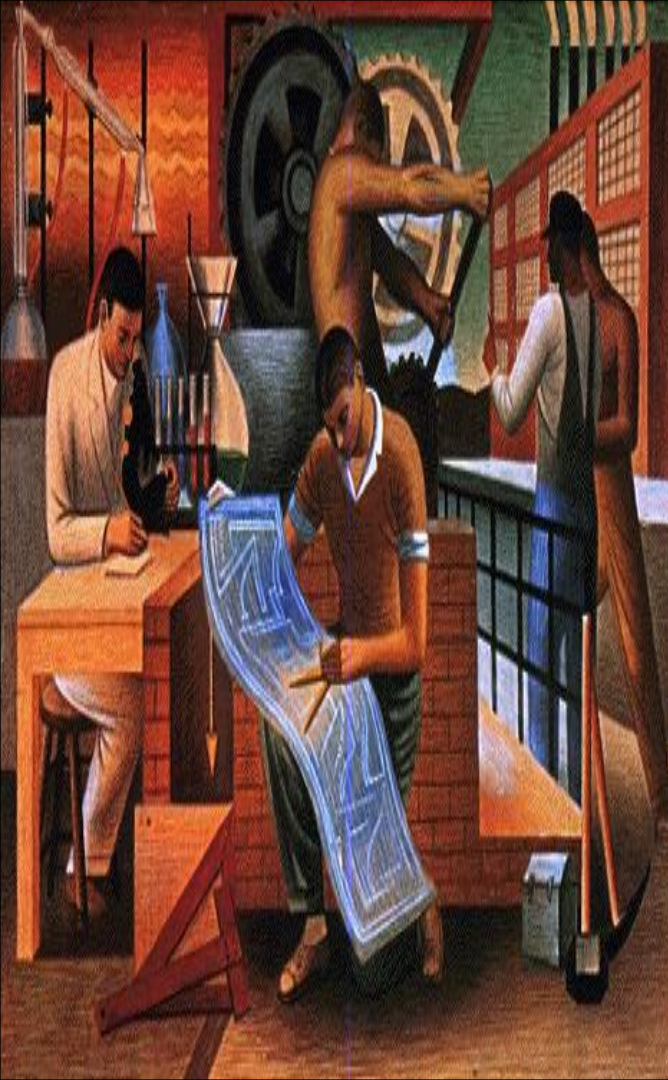
Xalqaro mehnat taqsimoti, iqtisodiyotda turli mamlakatlar va mintaqalarning muayyan tovarlar va xizmatlarni ishlab chiqarishga ixtisoslashganligini tavsiflovchi tushunchadir. Ushbu ixtisosla shuv har bir mintaqada mavjud bo'lgan qiyosiy ustunlik va resurslarga asoslanadi. Xalqaro mehnat taqsimoti globallashuv va savdoning asosiy jihati bo'lib, zamonaviy dunyoda iqtisodiy o'sish va taraqqiyotning asosiy omili bo'lib kelmoqda.

”

Xalqaro mehnat taqsimoti (XMT) tushunchasi

Xalqaro mehnat taqsimoti – bu mamlakatlar va mintaqalarning qiyo siy ustunliklarga asoslangan holda ma'lum tovar va xizmatlar ishlab chiqarishga ixtisoslashuvini tushuntiruvchi tushuncha bo'lib, o'zaro bog'liqlik, iqtisodiy o'sish va globallashuvga olib keladi. Bu zamon aviy jahon iqtisodiyoti va mamlakatlar o'rtasidagi savdo aloqalarini shakllantirishda muhim rol o'ynaydi.

Xalqaro mehnat taqsimoti bilan bog'liq ba'zi asosiy bo'limlarni ko'rib chiqamiz:

- O'zaro bog'liqlik: Xalqaro mehnat taqsimoti mamlakatlar o'rtasidagi o'zaro bog'liqlikni kuchaytiradi. Mamlakatlar ixtisoslashganda va savdo qilganda, ular kengroq turdagi mahsulotlar uchun bir-biriga tayanadi. Bu o'zaro bog'liqlik iqtisodiy o'sishga va hamkorlikka olib kelishi mumkin.
- Global ta'minot zanjirlari: Zamonaviy dunyoda global ta'minot zanjirlari xalqaro mehnat taqsimotining muhim xususiyatiga aylandi. Kompaniyalar mahsulotlarni yig'ish va ishlab chiqarish uchun turli mamlakatlardan bu tlovchi qismlar va materiallarni sotib oladi. Ushbu murakkab ishlab chiqarish va savdo tarmog'i ishlab chiqarish jarayonining turli tomonlariga ixtisoslashgan mamlakatlarning natijasidir.

- Iqtisodiy rivojlanish: Xalqaro mehnat taqsimoti iqtisodiy rivojlanishga hissa qo'shishi mumkin. Ixtisoslashuv samaradorlik va mahsuldorlikni oshirishga olib keladi, bu esa daromad darajasini oshirish va turmush darajasini oshirishga olib kelishi mumkin. Biroq, ixtisoslashuvning afzalliklari har doim ham mamlakatlar ichida teng taqsimlanmaydi.
- Savdo siyosati: Tariflar, savdo kelishuvlari va proteksionistik choralar kabi hukumat siyosati xalqaro mehnat taqsimoti qanday ishlashiga ta'sir qilishi mumkin. Bu siyosat xalqaro savdo va ixtisoslashuvni rag'batlantirishi yoki to'sqinlik qilishi mumkin.
- Globallashuv: Xalqaro mehnat taqsimoti globallashuv bilan chambarchas bog'liq, chunki u global miqyosda iqtisodiyot va bozorlarning integratsiyasini o'z ichiga oladi. Bu zamonaviy jahon iqtisodiyotining belgilovchi xususiyatiga aylandi.
- Qiyosiy ustunlik: Devid Rikardo kabi iqtisodchilar tomonidan ishlab chiqilgan qiyosiy ustunlik nazariyasi xalqaro mehnat taqsimotining asosini tashkil etadi. Bu nazariya mamlakatlar nisbiy samaradorlik yoki qiyosiy ustunlikka ega bo'lgan tovarlar va xizmatlar ishlab chiqarishga ixtisoslashishi kerakligini ko'rsatadi. Boshqacha qilib aytganda, ular eng samarali ishlab chiqarishi mumkin bo'lgan tovarlarni ishlab chiqarishlari va qolganlari uchun boshqa mamlakatlar bilan savdo qilishlari kerak.

Ixtisoslashuv jarayoni

Xalqaro xizmatlarda ixtisoslashish jarayoni global miqyosda xizmatlar ko'rsatish kontekstida muayyan mutaxassislik sohalarini rivojlantirish va yo'naltirishni anglatadi. Kompaniyalar ma'lum mahsulotlarni ishlab chiqarishga yoki mahalliy xizmatlarni ko'rsatishga ixtisoslashganidek, ular global bozorning noyob ehtiyojlari va talablarini qondirish uchun xalqaro xizmatlarga ham ixtisoslashishi mumkin. Quyida xalqaro xizmatlar uchun ixtisoslashuv jarayonining asosiy bosqichlari va mulohazalari keltirilgan:

- Bozor tadqiqotlari: jarayon global bozordagi imkoniyatlar va tendentsiyalarni aniqlash uchun chuqur bozor tadqiqotlari bilan boshlanadi. Kompaniyalar turli mintaqalarda o'z xizmatlariga bo'lgan talabni, shuningdek, raqobat muhitini tushunishlari kerak
- To'liq bozorlarni aniqlang: Bozor tadqiqoti tugallangandan so'ng, kompaniyalar maxsus bozorlar yoki xalqaro xizmat ko'rsatish sanoati segmentlarida ixtisoslashishni tanlashlari mumkin. Ular sanoat, geografiya yoki mijozlarning muayyan ehtiyojlariga asoslangan bo'lishi mumkin.
- Moslashtirilgan xizmatlar: Ixtisoslashuv ko'pincha maqsadli bozorning noyob ehtiyojlari va umidlarini qondirish uchun xizmatlarni sozlashni anglatadi. Bu mahalliyashtirilgan kontent, xususiyatlar yoki qo'llab-quvvatlashni taklif qilishni o'z ichiga olishi mumkin.
- Strategik hamkorlik: Xalqaro xizmatlarga ixtisoslashgan kompaniyalar raqobatdosh ustunlikka ega bo'lish, mahalliy bilimlarga kirish va aloqalarni o'rnatish uchun mahalliy korxonalar yoki tashkilotlar bilan strategik hamkorlikni o'rnatishi mumkin.

- Sifat kafolati: ixtisoslashuv jarayonida yuqori sifatli xizmat ko'rsatish muhim ahamiyatga ega. Izchil xizmat ko'rsatishni ta'minlash uchun sifat nazorati choralarini va ishlash ko'rsatkichlarini amalga oshiring.
- Doimiy baholash: ixtisoslashuv strategiyasini doimiy ravishda kuzatib boring va baholang. O'zgaruvchan bozor sharoitlari, mijozlarning fikr-mulohazalari va ishlash ma'lumotlari asosida uni moslashtiring va aniqlang.

- Muvofiqlik va qonuniylik: Xalqaro savdo qonunlari, eksport qoidalar va xalqaro bozorda talab qilingan har qanday sanoat standartlari yoki sertifikatlariga muvofiqligini ta'minlash.
- Mijozlarni qo'llab-quvvatlash: Ajoyib mijozlarni qo'llab-quvvatlash va xalqaro mijozlarning ehtiyojlari va tashvishlarini qondirish uchun kuchli aloqa kanallarini qo'llab-quvvatlash.

Xalqaro xizmatlar bo'yicha ixtisoslashuv jarayoni bir martalik harakat emas, balki global bozorda takliflaringizni yaxshilash va yaxshilash uchun davom etadigan sayohatdir. Muvaffaqiyatli ixtisoslashuv raqobatdosh ustunlikka, mijozlar ehtiyojini qondirishga va xalqaro xizmatlar ko'rsatishda barqaror o'sishga olib kelishi mumkin.

Raqobat turlari va xususiyatlari

Raqobat iqtisodiyot va biznesdagi asosiy tushuncha bo'lib, foyda, bozor ulushi yoki resurslar kabi aniq maqsadlarga erishishga intilayotgan firmalar yoki shaxslar o'rtasidagi raqobatni tavsiflaydi. Raqobatning har xil turlari mavjud, ularning har biri o'ziga xos xususiyatlarga ega. Bu erda asosiy turlar va ularning xususiyatlari:

Mukammal raqobat:

Ko'plab firmalar yoki jismoniy shaxslar ishtirok etadi.

Bir hil (turli takliflar) mahsulotlar sotiladi.

Bozorga oson kirish va chiqish.

Narx talab va taklifning bozor kuchlari bilan belgilanadi.

Monopoliya:

Bitta dominant sotuvchi yoki firma bozorni nazorat qiladi.

Kirish uchun to'siqlar yuqori, masalan, patentlar yoki miqyos iqtisodlari.

Monopolist sezilarli bozor kuchiga ega va narxlarni belgilashi mumkin.

Mahsulotning yaqin o'rnini bosuvchi yo'q.

Umuman olganda, iste'molchi tanlash va innovatsiyalarning past darajalari.

Masalan, mahalliy kommunal xizmatlar yoki ma'lum texnologiya gigantlari.

Oligopoliya:

Bozorda oz sonli yirik firmalar hukmronlik qiladi.

Kirish uchun yuqori to'siqlar, ko'pincha miqyosdagi iqtisod tufayli.

Firmalar o'zaro bog'liq bo'lib, birining harakatlari boshqalarga ta'sir qiladi.

Narxlar va ishlab chiqarish bo'yicha qarorlar strategik bo'lib,

narxlar urushi yoki til birlashtirishga olib kelishi mumkin.

Masalan, avtomobilsozlik va aviatsiya sanoati.

Raqobat ko'p shakllarga ega bo'lishi mumkin va uning xususiyatlari bozor tuzilishi va o'zi ga xos tarmoqqa qarab o'zgaradi. Ushbu turli xil raqobat turlarini tushunish korxonalar, siyosatchilar va iqtisodchilar uchun bozor xatti-harakatlari haqida asosli qarorlar va bashorat qilishlari uchun juda muhimdir.

E'tiboringiz uchun r axmat!

Ilmdan boshqa najot yo'q!